

Prawo międzynarodowe publiczne wobec problemów bezpieczeństwa

- ćwiczenia -

kierunek: **bezpieczeństwo narodowe**
I rok, II stopień, studia stacjonarne 2019/2020

I. Prawo międzynarodowe w stosunkach międzynarodowych

1. Pojęcie, istota i funkcje prawa międzynarodowego.
2. Źródła prawa międzynarodowego.
3. Prawo międzynarodowe a inne normy porządku międzynarodowego.
4. Czym są *Hard Cases*?
5. *Hard Cases*: prawo kontra: prawo, polityka, historia, ekonomia, religia, moralność międzynarodowa, sprawiedliwość międzynarodowa, ekologia, zdrowy rozsądek, potencjał technologiczny, siła militarna.

Literatura:

- R. Bierzanek, J. Symonides, *Prawo międzynarodowe publiczne*, Warszawa 2005, s. 75-116.
- T. Wasilewski, *Stosunek wzajemny. Porządek międzynarodowy – Prawo międzynarodowe – Europejskie prawo wspólnotowe – Prawo krajowe*, Toruń 2009, s. 21-59.
- *Fascynujące ścieżki filozofii prawa*, J. Zajadło (red.), Warszawa 2008, s. 7-17, 19-20, 40-41, 90-91, 153-154, 175-176, 219-220, 238, 283-284.

II. Zakaz użycia siły i zjawisko interwencji militarnej w stosunkach międzynarodowych

1. Zakaz użycia siły w rozwoju historycznym i w świetle obowiązującego prawa międzynarodowego.
2. Pojęcie, formy, przyczyny i cele interwencji w stosunkach międzynarodowych.
3. Interwencja NATO w Kosowie (1999) a prawo międzynarodowe.
4. Doktryna interwencji humanitarnej *in statu nascendi*.
5. Doktryna wojny prewencyjnej G. W. Busha: przesłanki, realizacja, dylematy.
6. Interwencja w Iraku (2003) a prawo międzynarodowe.

Literatura:

- *Fascynujące ścieżki filozofii...*, s. 175-188.
- J. Symonides, *Wojna z Irakiem a prawo międzynarodowe*, „Rocznik Strategiczny 2003/2004”, Warszawa 2004, s. 366-375.
- S.E. Miller, *Triumf sceptycyzmu: kontrola zbrojeń w polityce administracji prezydenta Busha*, [w:] *Bezpieczeństwo międzynarodowe czasu przemian. Zagrożenia-Koncepcje-Instytucje*, R. Kuźniar, Z. Lachowski (red.), Warszawa 2003, s. 15-51.
- K. Pawłowski, *Kosowo. Konflikt i interwencja*, Lublin 2008, s. 12-17, 27-33, 117-137, 218-233.

III. Prywatyzacja usług militarnych i usług z zakresu bezpieczeństwa narodowego

1. Uwarunkowania i zakres prywatyzacji usług militarnych i usług z zakresu bezpieczeństwa narodowego.
2. Zjawisko najemnictwa w prawie międzynarodowym a prywatne firmy wojskowe (ang. *Private Military Companies*, PMC).
3. Prywatne firmy wojskowe (PMC): rys historyczny i zakres usług z zakresu bezpieczeństwa.
4. Korzyści, wyzwania i zagrożenia wynikające z procesu prywatyzacji usług militarnych i usług z zakresu bezpieczeństwa narodowego.
5. Odpowiedzialność międzynarodowa państwa a działania prywatnych firm wojskowych (PMC).

Literatura:

- *Zjawisko prywatyzacji przemocy w życiu międzynarodowym a prywatne firmy wojskowe*, „Rocznik Strategiczny 2004/2005”, Warszawa 2003, s. 409-416.

- B. Balcerowicz, *Siły zbrojne w państwie i stosunkach międzynarodowych*, Warszawa 2006, s. 181-185.
- C. Hoppe, *Passing the Buck: State Responsibility for Private Military Companies*, „The European Journal of International Law”, 2008 vol. 19 nr 5, s. 989-1014.

IV. Terroryzm i prawo międzynarodowe

1. Istota, uwarunkowania i dynamika współczesnego terroryzmu międzynarodowego.
2. Podmiotowość międzynarodowa a podmioty działań terrorystycznych.
3. Militarne i niemilitarne formy przeciwdziałania i zwalczania zjawiska terroryzmu międzynarodowego.
4. Jeńcy wojenni czy terroryści?
5. Prawa człowieka a „wojna z terroryzmem”.
6. Bezzałogowe statki latające a „wojna z terroryzmem”.

Literatura:

- M.N. Shaw, *Prawo międzynarodowe...*, s. 661-664.
- A. Bieńczyk-Missala, P. Grenich, *Międzynarodowe prawo humanitarne w świetle współczesnych konfliktów zbrojnych*, [w:] *Stosunki międzynarodowe w XXI wieku*, Warszawa 2006, E. Haliżak, R. Kuźniar, G. Michałowska, S. Parzymies, J. Symonides, R. Zięba (red.), Warszawa 2006, s. 315-317, 322-326.
- M. Madej, *Użycie siły przez podmioty pozapaństwowe jako „nowy” problem studiów strategicznych*, [w:] *Stosunki międzynarodowe w XXI wieku...*, s. 355-362.
- *Fascynujące ścieżki filozofii...*, s. 311-327.
- R. Brooks, *Drones and the International Rule of Law*, „Journal of Ethics and International Affairs”, 2014 vol. 28 nr 1, s. 83-104.

V. Odpowiedzialność karna za zbrodnie przeciw ludzkości i zbrodnie wojenne w prawie międzynarodowym

1. Konflikty zbrojne w świecie pozimnowojennym i ich specyfika.
2. Podstawowe zasady międzynarodowej odpowiedzialności karnej.
3. Międzynarodowe trybunały karne – geneza i funkcjonowanie.
4. Iracki Trybunał Nadzwyczajny – geneza i funkcjonowanie.
5. Przywileje i immunitety głowy państwa oraz innych osobistości wysokiej rangi.

Literatura:

- A. Bieńczyk-Missala, P. Grenich, *Międzynarodowe prawo humanitarne...*, s. 309-315, 317-321, 326-339.
- *Międzynarodowe trybunały karne – sprawiedliwość w niesprawiedliwości?*, „Rocznik Strategiczny 2001/2002”, Warszawa 2002, s. 442-455.
- *Iracki Trybunał Nadzwyczajny – nieudana hybryda*, „Rocznik Strategiczny 2006/2007”, Warszawa 2007, s. 370-389.
- J. Sutor, *Prawo dyplomatyczne i konsularne*, Warszawa 2006, s. 354-360.

VI. Prawo międzynarodowe a ład międzynarodowy

1. Prawo międzynarodowe i siła (ang. *power*).
2. Prawo narodów do samostanowienia.
3. Prawo narodów do samostanowienia vs. integralność terytorialna państw.
4. System bezpieczeństwa ONZ i porządek międzynarodowy na początku XXI w.

Literatura:

- M.N. Shaw, *Prawo międzynarodowe...*, s. 27-28, 164-168, 654-656.
- R. Kuźniar, *ONZ i porządek międzynarodowy*, [w:] *Organizacja Narodów Zjednoczonych. Bilans i perspektywy*, J. Symonides (red.), Warszawa 2006, s. 769-787.
- B. Balcerowicz, *Powrót siły*, „Rocznik Strategiczny 2006/2007”, Warszawa 2007, s. 20-34.

VII. Suwerenność państwa i cyberprzestrzeń

1. Suwerenność państwa we współczesnym świecie.
2. Pojęcie i charakterystyka cyberprzestrzeni.
3. Bezpieczeństwo informacyjne państwa i jego zagrożenia.
4. Instrumenty i metody walki informacyjnej.
5. *Case study*: wybory prezydenckie w Stanach Zjednoczonych w 2016 r.

Literatura:

- J. Bartelson, *The Concept of Sovereignty Revisited*, „The European Journal of International Law”, 2006 vol. 17 nr 2, s. 463-474.
- J. Wasilewski, *Zarys definicyjny cyberprzestrzeni*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego”, 2013 nr 9, s. 225-234.
- J. Arnoldi, *Ryzyko*, Warszawa 2011, s. 148-165.
- M. A. Piotrowski, *Amerykańskie oceny dotyczące ingerencji Rosji w przebieg wyborów prezydenckich w USA*, „Biuletyn PISM”, 2017 nr 8.

VIII. Prawo kosmiczne

1. Definicja i delimitacja przestrzeni kosmicznej.
2. Podstawowe zasady międzynarodowego prawa kosmicznego.
3. Reżim przestrzeni kosmicznej a postęp technologiczny w zakresie eksploracji przestrzeni kosmicznej.
4. *De lege ferenda*: zwierzchność terytorialna w przestrzeni kosmicznej?

Literatura:

- M.N. Shaw, *Prawo międzynarodowe...*, s. 310-314.
- B.C. Brittingham, *Does the World Really Need New Space Law?*, „Oregon Review of International Law”, 2010 vol. 12 nr 31, s. 31-54.

Metody oceny studenta:

- ▲ Aktywność na zajęciach (punkty od 1 do 4) oraz fakultatywnie referat (do 15 minut) na temat zgłoszony przez studenta i wygłoszony podczas zajęć (punkty od 1 do 5)
- ▲ Zaliczenie pisemne (trzy pytania z zakresu zajęć)

Dyżury w semestrze zimowym 2019/2020:

Wtorek, godz.17.45-19.15, pok. nr 209

Środa, godz.17.45-19.15, pok. nr 209

Dr hab. Konrad Pawłowski